

Primljeno: siječanj 2007.

DUŠKO MODLY*

Što policiju očekuje sutra?

UVOD

Dana 2. veljače 2007. godine u Policijskoj upravi zagrebačkoj prilikom osnivanja podružnice Strukovne udruge kriminalista Hrvatske, načelnik Visoke policijske škole mr. sc. Stjepan Gluščić upoznao je sve nazočne s onim što u budućnosti očekuje tijela represije, a posebno policiju, u svezi s predstojećim zakonodavnim reformama. Sadržaj izlaganja dajemo u skraćenoj verziji.

Očekuje se diferencijacija kaznenog prava kroz novu legislativnu djelatnost. Promjene bi mogle biti vrlo intenzivne, pa čak i dramatične u odnosu na stanje danas. Stjepan Gluščić upozorio je da postoje brojni zakoni koje bar jednom normom ili rečenicom obvezuju policiju na određeno postupanje.

Težište će biti stavljeno na načelo pravičnosti, a ne isključivo materijalne istine i vjerodostojnosti. U ovom radu pod pravičnošću podrazumijevamo na osobnoj razini nultu točku ispod koje se krše temeljna ljudske prava drugih osoba, a ponižava vlastito ljudsko dostojanstvo. Javit će se novi subjekti kaznenog postupka i policija će dobiti status kakav do sada nije imala. Prava građana bit će stavljena u prvi plan. U procesu ocjenjivanja dokaza dokazivanje pravilnosti postupanja iz kojeg je proizašao dokaz bit će također stavljeno u prvi plan.

Predstoji ozbiljna reforma prethodnog postupka. Tako npr. kazneni postupak će započeti kada se poduzme određena radnja protiv osumnjičenika. Uloga državnog odvjetnika na planu prikupljanja dokaza će se znatno promijeniti. Policija i državni odvjetnici bit će usko radno vezani u tijeku postupka. Jačat će se procesna disciplina svakog sudionika u kaznenom postupku. Vođenje kaznenog postupka će poskupjeti zbog proširenja prava na branitelja i instituta obvezne obrane. Znatno će se promijeniti položaj i uloga žrtve, osobito s naslova pokretanja kaznenog postupka.

Ovlasti za provođenje policijskih izvida neće imati sve policijske postaje. Uzimat će se u obzir demografske, sociološke i druge indicije koje se reflektiraju na rad policije.

* dr. sc. Duško Modly, redoviti profesor u miru.

Navedeno nas je potaklo da se javimo s ovim radom u kome će biti obrađena pitanja vezana uz procedure policijskih tijela i institut "kriminaliste". Pod kriminalističkim procedurama u ovom radu podrazumijevamo operativno-kriminalističko istraživanje činjeničnih okolnosti koje izravno ili neizravno ukazuju na postojanje kaznenog djela i/ili počinitelja. Važnu ulogu igra struktura istraživanja. Pod strukturom istraživanja u širem smislu treba podrazumijevati materijalne, informacijske i energetske veze koje omogućavaju djelovanje te strukture. U užem smislu riječ je o sustavu istraživanja kaznenih djela koje uključuje mjere i radnje otkrivanja kaznenih djela i njihovih počinitelja, primjenom neformalnih i formalnih radnji i mjera. Istraživanje u kriminalističkoj znanosti je spoj teorijskog znanja i umijeća koje u svom radu primjenjuju kriminalisti. To je poseban proces spoznavanja sličan procesu znanstvenog istraživanja. Srž je kriminalističke procedure otkrivanje novoga, nepoznatog. Ta je djelatnost obilježena istovremenom simultanom i sukcesivnom primjenom spoznajnih funkcija: promatranja, mišljenja i prakse. Pri tome treba imati u vidu da konkretan odgovor na čin nepravde, predstavlja čin pravde.

Radi lakšeg praćenja nastavnih izlaganja daju se neke uvodne napomene. Uvijek treba imati u vidu da je policija javna služba kojoj je dano opće pravo i obveza uporabe zakonom predviđenih ovlaštenja. Među ta prava i obveze spada otkrivanje, dokazivanje i ograničavanje svih oblika protuzakonitih ponašanja. Ona se u svom radu često suočava s problemima koji moraju biti riješeni odmah. U svim društvima policiju se smatra birokratskom organizacijom.

U svom radu policijski službenici nemaju pravo prosuđivati neko djelo kao moralno ili nemoralno, ispravno ili neispravno. Oni trebaju utvrditi što se dogodilo čime je prekršen zakon i tko je počinitelj. To traži isključenje vlastitih emocija, osobnih uvjerenja i vrednovanja.

Policijski službenici često sami poduzimaju inicijativu unutar diskrecijskih ovlasti i preuzimaju rizike. Pri tome treba imati uvidu da niti jedna djelatnost u javnoj upravi nije toliko vezana s rizicima i opasnošću kao policijski poziv. Policijski službenici moraju pravodobno i adekvatno reagirati bez prekoračenja svojih ovlasti.

Policija u okviru policijskih izvida mora stvoriti situacijsku sliku. Ona je rezultat spoznaje na temelju prikupljenih informacija. Ona omogućava planiranje i postupanje usmjereno cilju. Situacijske slike služe spoznaji, analizi i prognozi razvoja događaja relevantnih za policiju. Opće okvire kriminalističkih procedura postavlja materijalno kazneno pravo, a neposredno se na njih odnose odredbe Zakona o kaznenom postupku i drugih zakona. Kriminalističke procedure mogu biti standardne i nestandardne. Sa sociološkog stajališta one su relativno autonomne strukture s različitim ulogama. U svakodnevnoj kriminalističkoj praksi razlikuju se stadiji kriminalističkih procedura. To su: primarni stadij koji obuhvaća događaje ante delictum i tempore delicti. Slijedi sekundarni stadij koji obuhvaća postupanje post delictum. Tercijarni stadij je rekonstrukcijski stadij.

Kriminalističke procedure čini niz mjera i radnji i ocjena rezultata tih mjera i radnji od polaznih saznanja o kaznenom događaju ili kaznenom djelu, do davanja kriminalističke diferencijalne dijagnoze, tj. prognoze. S informacijskog stajališta, polazne kriminalističke situacije variraju od skromnih i nepotpunih informacija na razini osnova sumnje, tako da je nekada upitno i postojanje kaznenog događaja, do onih kod kojih je odmah očigledno da je riječ o kaznenom djelu.

U okviru kriminalističke znanosti i policijskog prava postoji pojam operativna djelatnost policije. Riječ je o operativnoj djelatnosti u užem smislu. Ona se u pravilu sastoji od niza operativnih taktičko-tehničkih mjera i radnji u velikom dijapazonu.

Kaznena djela koja su objekt kriminalističkih procedura često su vrlo složene strukture i zahtijevaju planski, sustavno koncipiran i organiziran pristup. Improvizacijama nema mjesta. Pri tome otkrivanje i razjašnjavanje kaznenih djela mora se temeljiti na primjerenim znanstvenim temeljima. Problemi koji se u svakodnevnoj kriminalističkoj praksi javljaju u svezi s provođenjem kriminalističkih procedura, odnosno kriminalističkog istraživanja, vrlo su složeni i nužno uključuju pluralitet ciljeva i niz raznovrsnih postupaka, često paralelnih. Kada je riječ o procedurama koje se provode u svezi s određenom grupom ili kategorijom kaznenih djela, riječ je o kriminalističkim metodikama. One su specijalizirani modeli otkrivanja i dokazivanja, dakle, istraživanja pojedinih kategorija kaznenih djela s težištem na fenomenološko-morfološkim obilježjima kaznenih djela uvjetovanih mjestom, načinom, vremenom i sredstvom počinjenja djela, oblikom krivnje i drugim okolnostima i identifikacijskim mjerama i radnjama. Kriminalističke metodike su posebni obrasci, sheme postupanja kriminalista. Riječ je o modelu rada kriminalista u okviru operativnog predmeta kao integriranom sustavu istraživanja kaznenih djela. Radi se o znanstveno utemeljenom modelu otkrivanja i dokazivanja kaznenih djela. Unutar općeg modela istraživanja kaznenih djela postoje hodogrami posebnih aplikativnih programa istraživanja koji su vezani tipom (kategorijom) kaznenih djela.

Predmet utvrđivanja u procesu kriminalističkih procedura su određene pravno relevantne činjenice. U kriminalističkoj praksi u načelu razlikuju se sljedeće činjenice: (1) one koje su uključene u apstraktni zakonski opis kaznenog djela u kaznenom zakonu, (2) odgovarajuće apstraktnim zakonskim opisima činjenice u stvarnosti, (3) sekundarne činjenice važne za kriminalističku proceduru i (4) činjenice koje nisu od važnosti za kriminalističku proceduru.

Kriminalističke procedure započinju uočavanjem problema. Za tu polaznu osnovu na strani kriminalista traži se: (1) prethodno stručno znanje, (2) dobro opažanje i (3) istraživanje problema. Za uspješno provođenje kriminalističkih procedura traži se uz znanje i vještina kriminalista. Vještina kriminalista je organizirani i koordinirani sklop mentalne i/ili tjelesne aktivnosti koji je povezan s nekim objektom ili drugim raspoloživim informacijama u svezi s razjašnjavanjem kaznenog djela. Vještina se izgrađuje postupno, tijekom ponavljanja, obučavanja i na temelju iskustva. Ona predstavlja jedan niz i svaki njen dio ovisi od prethodnog i utječe na sljedeći. Vještine se u osnovi dijele: (1) na perceptivno-motorne, (2) na manualne, (3) na intelektualne, (4) na socijalne itd. u ovisnosti od konteksta ili najznačajnijeg aspekta sklopa dane vještine.

Kriminalističke procedure su protkane brojnim kriminalističkim provjerama. Pri tome treba razlikovati provjere koje se provode po vlastitoj inicijativi tijela postupka od onih koje se provode po zahtjevu drugog nadležnog tijela. Po načinu provedbe provjere mogu biti javne (otvorene) ili tajne (konspirativne).

Navedeno traži kod kriminalista postojanje određenih kvaliteta. Imperativno proizlazi da pravilan izbor i pravilno školovanje kriminalista je jedan od najznačajnijih preduvjeta za uspješnu borbu protiv kriminaliteta. Specifičnost službi koje se bave suzbijanjem kriminaliteta i naglašena opasnost od mogućih profesionalnih deformacija traži na

strani kriminalista visoke standarde. Kao opće prihvaćeni standardi za zvanje kriminalist danas vrijede sljedeći standardi: (1) standardi psihofizičke prirode. Taj pojam uz ostalo obuhvaća tjelesnu prikladnost i pristojan izgled, fizičku kondiciju, postojanje zdravih i funkcionalno dovoljno osjetljivih osjetila, dar dobrog opažanja i dobrog pamćenja sposobnost kombiniranja, inteligenciju, imaginaciju (maštu), logično i razborito razmišljanje koje omogućava pravilno rasuđivanje i odlučivanje, mirnoća i sposobnost samosavlađivanja i u najsloženijim i neočekivanim situacijama, stalna tjelesna spremnost (kondicioniranost) i sposobnost brzog refleksnog i automatskog djelovanja, iskustvo. Ustrajnost, strpljivost, mentalne sposobnosti i znanja za rukovodne djelatnosti, dozirana sumnjičavost itd.; (2) karakterne osobine: beskompromisno poštenje, bez uporabe obmana i trikova, davanja lažnih obećanja, bez uporabe prijetnji i prisile radi iznude iskaza, nepodmitljivost, bez davanja koncesija motiviranih prijateljstvom, ljubavlju, razumijevanje, energičnost i ustrajnost, samokritičnost i sposobnost primanja opravdane kritike, nepostojanje predrasuda po bilo kom osnovu i sl. Kriminalist mora biti hrabar, senzitiv i taktičan; (3) standardi emocionalne prirode: sklonost i ljubav prema izabranom pozivu kriminaliste i poslu koji omogućava savladavanje svih napora, izlaganje opasnosti, kritici (opravdanoj i neopravdanoj) i sl.; (4) ostali standardi: poznavanje propisa i stanja kriminaliteta. Dobar kriminalista mora poznavati zakonske i podzakonske propise koje je dužan primjenjivati u svom radu, pravila kriminalističke znanosti i istorodnih i srodnih znanstvenih disciplina, kao stručnu osnovu za rad kriminalista. Životno, konkretno poznavanje kriminaliteta, ljudi, društvenih odnosa, života uopće, temeljni su uvjeti za primjenu teorijskih znanja u praksi. Takvo znanje kriminalist može steći samo stalnim i upornim učenjem. To mu omogućava da bude "up to date". Poznavanje ljudi i psihologije, osobito kriminalističke, nužan su uvjet za uspješno kriminalističko postupanje. Kriminalist mora biti dobar psiholog "zdravog razuma", mora se adekvatno izražavati, mora poznavati običaje i navike kriminalaca i građana na području koje pokriva, njihov jezik, mora se znati koncizno pismeno izražavati itd. Katalog kvaliteta suvremenog kriminaliste mnogo je veći od navedenih kvaliteta, koje su navedene ilustracije radi. Posebno veliku ulogu igra depersonalizacija kriminalista u smislu njihove nepristranosti prilikom rada i donošenja odluka. Oni se moraju osloboditi osobnih sklonosti, stavova, predrasuda, strasti i posebnosti, a donošenje odluka mora se temeljiti na nepristranom gledanju na osobe, ljudske odnose i društvo u cjelini. U stvari riječ je o obliku "personalizacije" sui generis u smislu takvog formiranja ličnosti kriminalista da oni u potpunosti prihvaćaju opće usvojena stajališta u društvu. O navedenom posebno treba voditi brigu u procesu edukacije kriminalista.

2. NEKE KARAKTERISTIKE POLICIJSKIH PROCEDURA

Uvijek treba imati u vidu da postupanje policije u pravilu izaziva sumnju okoline glede zakonitosti i opravdanosti postupanja, doziranosti i razmjernosti primijenjenih mjera, osobito prisile. Javnost gleda postoje li komponente dobre policije kao što su: predviđanje, planiranje, spremnost za brzo djelovanje, kompetentna i planirana primjena ovlaštenja, visok profesionalni moral itd. Javnost cijeni i kvalitete suvremenih kriminalista u smislu: 1. psihofizičkih osobina, 2. karakternih osobina (mentalni sklop), 3. emotivnih karakteristika, 4. poznavanja propisa i policijske problematike, 5. poznavanja ljudi, 6. njihove kompetentnosti, 7. kreativnosti u radu, 8. postojanja estetskih kvaliteta i elegancije poziva,

9. spremnosti da se otrpi neugoda vezana uz policijski poziv, 10. socijalno-racionalne usmjerenosti prema vrijednostima koje se štite uz jačanje etičko-racionalne legitimnosti, 11. sklonosti socijalno preventivnom radu i pružanju policijskih usluga itd.

Iz do sada navedenog proizlazi da pod kriminalističkim procedurama u ovom radu podrazumijevamo obrasce, sheme postupanja kod istraživanja činjeničnih okolnosti koje izravno ili neizravno ukazuju na postojanje kaznenog djela i/ili počinitelja. Kriminalističke procedure protkane su brojnim provjerama. Temelje se na sumnjama i pretpostavkama. Struktura kriminalističkog istraživanja treba biti spoj teorijskog znanja i vještine. Iz navedenog proizlazi da su kriminalističke procedure poseban oblik spoznaje, otkrivanja i dokazivanja. Uvijek treba voditi brigu o okvirima kriminalističkih procedura. Opće okvire postavlja KZ. Bez inkriminacija nema kriminalističkih procedura. Neposredne okvire postavljaju norme ZKP-a i pravila kriminalističke znanosti. Sadržaj kriminalističkog istraživanja čini neformalna ili formalna (procesna) djelatnost. Te djelatnosti determinirane su: 1. karakterom početne situacije, 2. pravilima kriminalističke znanosti i 3. odredbama ZKP-a i drugim zakonskim i podzakonskim aktima. Odrednice u istraživanju kaznenih djela su: 1. kriminalističko-tehnička obrada mjesta događaja, nerijetko uz sudjelovanje stručnjaka različitih stručnih profila, 2. ispitivanje osoba, 3. organizacija i planiranje istraživanja konkretnog kaznenog djela, 4. stručna pomoć i ekspertize i 5. ostale mjere i radnje. Iz navedenog proizlazi da se u doglednoj budućnosti od policije traži pojačano djelovanje u sljedećem smislu:

1. Policija ne smije suzdržano i sa "zadržkom" reagirati na kriminalne pojave i njeni pripadnici moraju pokazivati dovoljno profesionalnog interesa.
2. Od policije se traži hitno reagiranje i obazrivo i razmjerno postupanje. Treba se kloniti "prljavih" metoda i koristiti činjenice, argumente (dokaze) u okviru legalnog postupka.
3. Stalno treba imati u vidu da izvršenje pravde proizvodi stanje pravičnosti, a da je pravda poluga izgradnje pravičnosti u društvu.
4. Policijske operativno-kriminalističke procedure moraju imati karakteristike suvremenog obavještajnog rada. To diktira stručne i radne profile kriminalista, osobito obzirom na potrebu kriminalističkog kombiniranja. Riječ je o povezivanju dijelova u logičku cjelinu na temelju utvrđenih činjenica.
5. Kriminalističke procedure uvijek trebaju imati heurističko-silogistički karakter.
6. Stalno treba voditi brigu o stadijima kriminalističkih procedura: primarni stadij *ante delictum*, sekundarni stadij *tempore delicti* i tercijarni stadij *post delictum*.
7. Treba stalno poboljšavati aktualne operativno-kriminalističke procedure, kao i specifičan komunikacijski i informacijski sustav kriminalista.
8. Treba voditi brigu o sadržaju kriminalističkog istraživanja i odrednicama u istraživanju kaznenih djela.
9. Kriminalističke kontrole i obrade policije kao oblik operativno-kriminalističkih procedura, moraju biti kvalificirane i proaktivne.
10. Traži se rafiniranost dokazivanja i elegancija izražavanja.
11. Počiniteljima kaznenih djela treba "dati" određenu dozu pravde.

12. Treba što više smanjiti "sukob" dokaznih teorija u kriminalističkoj znanosti i pravnim znanostima, osobito glede korištenja indicijalnih dokaza, kontrolnih i pomoćnih činjenica, prerastanja nižih oblika sumnji u viši oblik i korištenja vjerojatnosti kao mjere mogućnosti.
13. Treba napustiti oblike formalističkog i šablonskog rada.
14. Traži se sociopreventivno djelovanje policije, a ne brzo intervenirajuće.
15. Potrebno je proširiti dijapazon uporabe posebnih istražnih tehnika.
16. Traži se multidisciplinarni timski pristup.
17. Tzv. ekonomski trokut: brzo-dobro-jeftino danas više ne prolazi u okviru policijskih procedura. Traži se primjena tzv. menadžerskog trokuta: moći-znati-tjeti.
18. Treba izbjegavati: nezgrapnost, dugotrajnost i mučnost postupka.
19. Uvijek treba voditi brigu o tzv. poretku slučaja, koji mora imati kronološki tijek.
20. Treba uvijek provoditi detaljnu analizu mjesta kriminalnog događaja ili kaznenog djela. Pri tome ne treba žuriti sa stavljanjem u funkciju mjesta zločina. Treba voditi brigu o klasifikaciji mjesta kriminalnog događaja: 1. na primarna, 2. na sekundarna i 3. na tranzitna. Treba voditi brigu o tzv. produženim parametrima. To su područja u kojima je počinitelj u bijegu mogao ostaviti tragove ili odbaciti predmete. Pri tome treba stalno imati u vidu da je analiza mjesta kriminalnog događaja više od procesuiranja (pretrage) i dokumentiranja. To je spori, metodički i sustavni proces koji se mora odvijati po određenom redu. Osjeća se potreba za izradom tzv. ček lista za različita kaznena djela kao pomoć u orijentaciji na mjestima nalaza.
21. Kod tzv. kriminalističkih složenijih slučajeva veliku ulogu treba imati glavni ili vodeći istražitelj.
22. Stalno treba voditi brigu o parametrima kod pisanja zabilješki, izvješća i zapisnika kao što su: objektivnost, preciznost, sustavnost, kronološki redosljed (historijska metoda), sveobuhvatnost, potpunost, iscrpnost, detaljnost, točnost, savjesnost, blagovremenost, skladan odnos napisanog i rečenog, istinitost, istinoljubivost, pismenost (opća i pravno-kriminalistička) itd.
23. Treba imati u vidu da istražne situacije nastaju u bilo kojem stadiju postupka. Njihova suština svodi se na opseg informacija kojima se raspolaže u tom trenutku. Kriminalistička struka mora biti primarno primjena rezultata raznih znanosti, a sve manje tome je irelevantno iz kojih izvora potječu informacije. Treba razlikovati informacije s općom informacijskom vrijednošću i one s identifikacijskom vrijednošću. Istražnu situaciju treba: analizirati, ocijeniti i prognozirati njen ishod. Istražne situacije su vrlo dinamična kategorija. Opasno je za utvrđivanje istine kada se odabere pogrešan model istraživanja.
24. Treba se čuvati predrasuda temeljenih na tradiciji i stereotipa patrijarhalnog društva.
25. Kod nekih kategorija kaznenih djela na strani policajaca traži se posebno znanje, maštovitost, domišljatost i duhovna okretnost (npr. nasilje i zlostavljanje djece).

26. Uvijek treba voditi brigu o identifikacijskim karakteristikama raznih delikata. Riječ je o tehničkom *modus operandiju*.
27. Vrhunsko načelo treba biti načelo istine. U praksi se mogu javiti problemi u svezi s mjerilima istine, primjerice dozvoljava se, moguće, vjerojatno, vrlo vjerojatno i sigurno.
28. Treba imati u vidu da primjena postulata suvremenih znanosti i suvremena tehnologija daju policiji legitimitet u njenom postupanju. Tehnološka dostignuća omogućavaju policiji da djeluje brže i bolje. Pri tome treba voditi brigu o uvjetima za pravnu dopuštenost primjene tehnoloških dostignuća. U pravilu to su: 1. propisanost načina primjene, 2. znanstvena utemeljenost primjene i sadržajna besprijekornost, 3. aprobiranost (isprobanost) eksperimentalno i u praksi i 4. da se njihovom primjenom što manje vrijeđa psihofizički integritet i dignitet osoba. Primjena tehničkih metoda i sredstava smanjuje potrebu za korištenjem osoba kao izvora informacija.
29. Sumnja mora biti temelj i središte kriminalističkog razmišljanja.
30. K vještina. Kriminalist danas više nije obrtnik nego stručnjak sui generis.

2.1. Opći uvjeti u društvu i rad policije

U vezi s radom policije javljaju se brojna pitanja npr. kakav utjecaj na rad policije imaju svakodnevne promjene u načinu življenja u našem društvu? Kakav utjecaj ima struktura kriminaliteta, posebno u smislu novih ili modificiranih pojavnih oblika kriminaliteta, pojačana mobilnost kriminalaca, povećanje njihovog *radijusa operandi* i promjena u načinu činjenja kaznenih djela? Kakav je utjecaj sredstava javnog informiranja općenito i posebno u svezi s radom policije? Kakva je objektivnost izvještavanja? Javlja li se animozitet prema policiji i kako se on sadržajno manifestira? Kritizira li se rad policije pretjerano, karikiraju li se policijski napori ili se čak otvoreno staje na stranu osoba koje su u sukobu sa zakonom? Kakva je suradnja sa sredstvima javnog informiranja, osobito glede dostupnosti i razmjene informacija? Javlja li se rivalstvo i međusobno nerazumijevanje? Koji su izvori konfliktnih odnosa između policije i sredstava javnog informiranja? Temelji li se koncept sigurnosti u društvu, u dijelu koji pokriva policija, na suvremenim znanstvenim spoznajama i aktualnoj kazuistici (pojavnih oblici ugrožavanja sigurnosti)?

Kao daljnja važna pitanja javljaju se: Postoji li povjerenje građana u policiju i dobra predodžba o policiji, a ako ne, zašto ne? Riječ je o ključnim vrijednostima u policijskoj filozofiji i konkretnoj policijskoj aktivnosti. Ako to povjerenje ne postoji što je uzrok tome? Održava li policija uspješno ravnotežu između službenih i privatnih interesa? Je li spremna prihvatiti dobronamjernu kritiku?

2.2. Uloga pravnih propisa

Jesu li propisi koje u svom radu primjenjuje policija sadržajno zadovoljavajući, dovoljno fleksibilni i primjenjivi u svakodnevnoj policijskoj praksi ili su zakonske norme manjkave i sterilne? Jesu li propisi prihvaćeni od strane javnosti i policije i moralni? Osjeća li se potreba za izmjenama i dopunama pojedinih zakonskih i podzakonskih akata, kojih i u kom pravcu? Osjeća li se potreba za boljom pravnom zaštitom ovlaštenih policijskih

službenika u obavljanju njihovih zadataka? Javljaju li se disfunkcionalne točke u primjeni propisa, koje i zašto? Javlja li se prerana dekriminalizacija i liberalizacija pravnih normi i kojih? Je li radi toga procesuiranje i sankcioniranje slučajeva zadovoljavajuće (pravodobno i učinkovito) i u skladu s rezultatima policijskih procedura? Što treba poduzeti na normativnom planu da bi policija mogla učinkovito i zakonito obavljati svoju društvenu funkciju? Je li nabiranje ovlasti policije dovoljno za njihovu provedbu ili treba mijenjati postojeće stanje? Zašto se kada je riječ o policiji premalo koristiti institut "generalne klauzule", kad zakonodavac i tako ne enumerira, nego nominira mjere i radnje u okviru policijskih izvida?

Gledaju li se propisi koji reguliraju područje previše kroz pravnu, a ne policijsku optiku? Jesu li podzakonski akti u skladu sa zakonskim odredbama? Polazi li se od pogrešne premise da je policija isključivo, a ne pretežito zadužena za suzbijanje kriminaliteta? Donose li zakone staromodni teoretičari koji se javljaju kao kočničari uspješne borbe protiv suvremenog kriminaliteta i kada će oni sići sa zakonodavne scene?

Je li zbog postojećih propisa dijapazon dokaza siromašan i jesu li dokazi dovoljno "jaki" i autentični? Zahvaljujući pozitivnim pravnim rješenjima nameću li državni odvjetnici i suci dokazima neke svoje modele dokaza koji se ne mogu podvrći rješenjima u ZKP-u? Vodi li se dovoljno briga o činjenici da svako kazneno djelo može uključiti bilo koji poznati dokaz i da se istražitelji kriminalisti javljaju kao ključne osobe glede sigurnosti da će dokazi biti otkriveni i učinkovito iskorišteni? Dovode li postojeći propisi do nesporazuma na relaciji policija-državno odvjetništvo-sud po pitanju sadržaja sumnji i transformacija nižih oblika sumnji u više oblike? Jesu li postojeća zakonska rješenja glede primjene specijalnih istražnih procedura zadovoljavajuća ili predstavljaju svojevrsne barijere primjeni tehnološko-tehničkih inovacija od strane policije? Kako se na učinkovitost policijskih procedura odražava nesuglasnost na relaciji teorija dokaza u procesnom pravu i teorija dokaza u kriminalističkoj znanosti? Prva insistira na izravnim dokazima, a druga na indicijalnim (neizravnim) primarno materijalne prirode? Favorizira li teorija dokaza po procesnom pravu previše dokaze iz personalnih izvora informacija, na štetu dokaza iz materijalnih izvora informacija (tehničke registracije, tragovi i predmeti, skice, dokumenti)? Je li trebalo predvidjeti razrađenije i razvijenije policijske procedure kod težih i složenijih kriminalnih slučajeva? Omogućavaju li postojeći propisi da se policijsko istraživanje može odvijati kao jedinstveno, tipsko i diferencirano? Ograničavaju li previše podzakonski propisi policijska diskrecijska prava? Omogućavaju li postojeći propisi neinteligentnu reakciju represivnog aparata? Dolaze li norme KZ-a od previše apstraktnog definiranja kaznenih djela, zaboravljajući da nema apstraktnih kaznenih djela nego samo konkretnih?

Postavlja se pitanje je li terminologija koju upotrebljava zakonodavac svaki puta odgovarajuća? Vodi li se dovoljno briga o tome da se svakim danom sve više tradicionalni modeli rada policije suočavaju s netradicionalnim i neujednačenim oblicima opasnog kriminaliteta kao što je organizirani kriminal, terorizam i slično? Vodi li se dovoljno računa o činjenici da borba protiv organiziranog kriminala i terorizma stavlja na kušnju sve raspoložive resurse demokratskih društava, koji su često nedostatni? Vodi li se u okviru normativne djelatnosti dovoljno briga o očekivanom kriminalitetu protiv kojeg treba djelovati odmah, a ne čekati nova normativna rješenja? Drugim riječima vodi li se

računa o tzv. prognostičkim informacijama koje govore o vjerojatnoj budućoj stvarnosti u svezi s kriminalitetom? Uzimaju li se u obzir modeli budućeg stanja ili ponašanja na području kriminaliteta? Vodi li se briga da u zemlji veličine Hrvatske organizirani kriminal može ugroziti integritet države ?

2.3. Utjecaj metodologije na rad policije

U svezi s navedenim podnaslovom u okviru kriminalističkih procedura javljaju se u praksi brojna pitanja, od kojih neka nastavno navodimo:

1. Je li rad policijskih tijela pravilno problemski usmjeren i je li timski dovoljno sociopreventivan?
2. Jesu li radni standardi kriminalističkih procedura zadovoljavajući ili postoje nedostaci koji otežavaju ili onemogućavaju pravilan rad policijskih tijela i o kojim nedostacima je riječ?
3. Jesu li kriminalističke procedure imaju karakter suvremenog modernog obavještajnog rada?
4. Kakva je razina i kakvoća komunikacija unutar policijskih tijela i s građanima i pravnim osobama?
5. Dolazi li do tzv. curenja informacija (odavanje službenih tajni), zašto i na koji način?
6. Jesu li razina i način službene suradnje između policajaca u odori i civilu zadovoljavajući, a ukoliko nisu zašto nisu?
7. Dolazi li do neadekvatnih usmjeravanja policijskih službenika i kojih i na koji način se to manifestira?
8. Javlja li se odvojenost hijerarhijskog odnosa od posla kod davanja službenih naloga i vezanost samo uz osobni rang? Kakva je dostupnost rukovoditelja?
9. Javljaju li se i koji pojavnici oblici nedostatka discipline i profesionalnog odnosa prema radu?
10. Postoje li odstupanja od suvremenog znanstvenog modela rada u policiji i na koji način se manifestiraju?
11. Je li u svakodnevnom radu provedena potrebna specijalizacija? Postoji li kriminalističko geografski pristup problematici kriminaliteta? Rade li se "geografski profili" po kategorijama kaznenih djela i klasificiraju li se zadaće policije sukladno tom profilu?
12. Je li vertikalna i horizontalna povezanost u radu (koordinacija) zadovoljavajuća?
13. Ostvaruju li stalni i ad hoc utemeljeni stožeri funkciju stvarnog rukovođenja ili se više orijentiraju na "papirologiju", a rukovođenje prepuštaju drugima?
14. Jesu li sustavno dovoljno razvijeni i primjenjuju li se u radu adekvatno kriminalističko predviđanje i kriminalističke prognoze?
15. Jesu li rasporedi rada ovlaštenih djelatnika vremenski, prostorno i problemski odgovarajući?
16. Upoznaje li se operativni sastav pravodobno i adekvatno sa stavovima državnih odvjetnika i sudskom praksom, osobito glede tzv. neprihvatljivih ili nevaljanih dokaza?

17. Jesu li ovlaštene djelatnici u svom radu dovoljno kreativni i mobilni i kakva je uloga i primjena diskrecijskih ovlaštenja i djeluju li dovoljno proaktivno?
18. Treba li izvršiti preorijentaciju glede obujma i djelokruga nekih poslova, metoda i stila rada uz napuštanje formalističkog i šablonskog rada?
19. Polazi li se u svakodnevnom radu od policijskog strateškog koncepta koji se temelji na procjeni "tamne brojke" kod pojedinih pojava oblika kaznenih djela, a ne samo od otkrivenih slučajeva koji nisu stvarni pokazatelj?
20. Je li adekvatno operativno-analitičko praćenje sigurnosne problematike? Jesu li postojeće baze podataka sadržajno zadovoljavajuće i dovoljno ažurne? Analiziraju li se adekvatno otkriveni kriminalni slučajevi uz primjenu više analitičkih tehnika? Vršer li se analize trenda?
21. Jesu li ambijentalni uvjeti u prostorijama policije odgovarajući za prijam stranaka i obavljanje razgovora, tjelesnih pregleda, osobnih pretraga i sl.?
22. Raspolaze li se s dovoljnim brojem tehničkih registracijskih sredstava za registriranje osoba i mjesta slikom i zvukom? Raspolaze li se s prostorijama koje su opremljene s transparentnim ogledalom?
23. Javlja li se problemi i kakvi u svezi s prisutnošću branitelja u tijeku operativne i kriminalističke obrade?
24. Javlja li se i kakvi problemi u svezi s osiguranjem prisutnosti osoba radi provođenja neposrednog prepoznavanja?
25. Jesu li način, razlozi i učestalost korištenja stručnih savjetnika i pomagača, kao i vještaka, osobito u hitnim slučajevima zadovoljavajući?
26. Daje li se kada je to potrebno prioritet težim kriminalnim slučajevima?
27. Ima li svaki policijski službenik na svojoj hijerarhijskoj razini precizno određene kompetencije i zna li za što je pojedinačno odgovorna? Je li svaka radna pozicija označena s tri obilježja: (1) zadaćama radnog mjesta. (2) ovlaštenjima u okviru izvršavanja zadaća i (3) stupnjem odgovornosti koja proizlazi iz zadaća i ovlaštenja?
28. Javlja li se u svakodnevnom operativnom radu nedostatak manevarske pokretljivosti?
29. Jesu li postojeće varijante ostvarivanja vertikalne i horizontalne povezanosti i suradnje zadovoljavajuće u smislu koordinacije i usklađivanja rada?
30. Javlja li se u radu profesionalni individualizam (ljubomorno čuvanje podataka i obavijesti za sebe, izbjegavanje suradnje s drugim službenicima ili između ustrojstvenih jedinica itd.)?
31. Je li previše naglašena represivna uloga policije, a zanemarena preventivna i socijalna?
32. Jesu li taktička orijentacija i operativno-preventivna djelatnost ovlaštenih službenika pravilno usmjereni i dozirani?
33. Poznaju li ovlaštene djelatnici dovoljno probleme područja na kome djeluju i stanovništva koje tu boravi? Drugim riječima poznaju li dovoljno mjesne prilike i običaje?
34. Razvija li se u svakodnevnom radu samopouzdanje bez prenapušavanja vlastite vrijednosti, utemeljeno na visokim profesionalnim i organizacijskim standardima i sposobnostima rukovoditelja, razvijanjem osjećaja odgovornosti i ponašanja

- u skladu s etičkim kodeksom policije, kao i sposobnost da se afirmiraju mjere preventivnog karaktera radi sprečavanja neodgovarajućeg ponašanja pojedinaca u policiji?
35. Razvijaju li policijski rukovoditelji kod policijskog sastava osjećaj o vlastitoj vrijednosti, samostalnosti, samoinicijativnosti, objektivnosti i posebno osjećaju osobne odgovornosti i samokontrole, te primjene zrelog i senzibilnog rasuđivanja na temelju zdravog razuma u primjeni policijskih ovlaštenja?
 36. Raspoložu li neposredni rukovoditelji sposobnošću rukovođenja i organizacijskim i drugim sposobnostima koje dolaze do izražaja u organizaciji poslova i zadaća, njihovoj koordinaciji, usklađivanju brojnih aktivnosti kako bi se zadaće brzo, stručno i odgovorno provodile? Prevladava li u procesu rukovođenja kritika ili argumentirano ukazivanje na propuste i nedostatke u radu?
 37. Jesu li rukovoditelji sposobni odabrati najstručnije djelatnike za realizaciju svakodnevnih zadaća?
 38. Jesu li dobro uspostavljeni i razvijeni međuljudski odnosi? Poštuje li se dovoljno dostojanstvo policijskih službenika?
 39. Je li djelatnost policije prilagođena sigurnosnim potrebama i interesima lokalne zajednice i građana?
 40. Kakav je stupanj operativnosti u smislu brzine, točnosti i učinkovitosti, radi ostvarivanja postavljenih zadaća?
 41. Postoji li dovoljno razvijen interdisciplinarni osjećaj obveze obzirom da radna mjesta nisu vezana uz ličnost, nego uz zadaće radnog mjesta?
 42. Je li obavljanje svakodnevnih poslova organizirano tako, da omogućava uspješnu radnu suradnju među službenicima određene ustrojstvene jedinice?
 43. Jesu li međuljudski odnosi zadovoljavajući ili narušeni i kako se to manifestira i odražava na svakodnevno obavljanje službenih poslova?

3. USTROJSTVO POLICIJE

U svezi s ustrojstvom policije javljaju se sljedeća pitanja:

1. Slijedi li struktura ustrojstva policije fenomenologiju (pojavni oblici) aktualnog i očekivanog kriminaliteta?
2. Slijede li ustrojstvena rješenja (modeli) zadovoljavaju kriterije glede tri elementa: (1) osobnog (stručnost, školovanje, zalaganje i sl.), (2) teleološkog (određeni krug poslova i zadaća) i (3) organizacijsko-tehničkog?
3. Mogu li postojeći ustrojstveni oblici kvalitetni i elastični odraziti potpuno i pravilno suvremene društvene uvjete uz što manje subjektivnih (čitaj proizvoljnih) elemenata? Drugim riječima, koliko je aktualni ustroj policije prikladan za uspješnu preventivno-represivnu funkciju policije u borbi protiv suvremenog i očekivanog kriminaliteta?
4. Zadovoljava li način primanja u službu policijskih službenika? Jesu li kriteriji za prijam u službu adekvatni?
5. Zadovoljavaju li aktualni oblici institucionalnog i dopunskog obrazovanja i osposobljavanja, osobito specijalističkog?

6. Jesu li usklađeni radni rasporedi sa stručnošću, funkcijom i zadaćama pojedinih pripadnika policije?
7. Jesu li materijalni uvjeti ustrojstva, kao skupa ljudi i materijalnih sredstava, zadovoljavajući?
8. Temelji li se ustrojstvo policije na znanstvenim istraživanjima ili je rezultat odluke s dosta subjektivističko-empirijskim pristupom?
9. Zadovoljava li strukturni aspekt glede podjela poslova i zadaća među policijskim službenicima?
10. Je li zbog aktualnih ustrojstvenih rješenja kontakt s pojedinim oblicima kriminaliteta koji puta površan i skroman?
11. Omogućava li aktualno ustrojstvo spremno, brzo i učinkovito djelovanje policije?
12. Jesu li prevelika službena područja koja pokrivaju ustrojstvene jedinice ili pojedini policijski službenici? Vodi li se dovoljno briga o nehomogenosti strukture područja i sl.?
13. Javlja li se ustrojstvena decentralizacija kao uzrok funkcionalne i akcione razjedinjenosti?
14. Kako se na ostvarivanje službe odražava fluktuacija djelatnika s obzirom na aktualni ustroj i treba li pojačati proces ustaljivanja djelatnika?
15. Javlja li se dezorganizacija (entropija) uslijed djelovanja vanjskih tendencija političkog, ekonomskog i sigurnosnog karaktera i unutarnjih koji se primarno manifestiraju u pojavama subjektivnog karaktera? Postoje li kakvi antagonizmi, koji i zašto?
16. Postoji li adekvatan organizacijski napor na planu blagovremenog uočavanja problema, osobito u smislu organizacije rada?
17. Javlja li se potreba za reorganizacijom ustroja policije u smislu kvalitativnih i kvantitativnih promjena u organizacijskoj strukturi i njenim funkcijama?
18. Ima li ostataka tradicionalnih birokratskih modela ustroja i rukovođenja policijom?
19. Ima li pojava autokratskog stila rukovođenja u odnosu na demokratski i kako se on manifestira?
20. Jesu li izgrađeni takvi odnosi unutar policijske strukture koji osiguravaju da se postupanje policije odvija u skladu s načelima: razmjernosti, tolerancije, strpljivosti, odmjerenosti, sposobnosti, izdržljivosti i slično uz uvažavanje filozofije rukovođenja koja implicira političke, pravne, strateške, taktičke i druge komponente?
21. Omogućava li postojeći ustroj brzo, autoritativno i učinkovito reagiranje policije u složenim sigurnosnim prilikama i sistematsko vršenje identifikacije određenih sigurnosnih problema, pri čemu treba da dođu do izražaja inicijativa, sposobnosti, kreativnost, hrabrost, odgovornost i adekvatna učinkovita procjena, kao i vještine u rješavanju izrazito kompleksnih situacija?
22. Omogućava li aktualno ustrojstvo funkcionalnu suradnju među ustrojstvenim jedinicama i s drugim pravnim osobama i državnim tijelima?

4. ULOGA FUNKCIONIRANJA PRAVNOG SUSTAVA

1. Je li procesuiranje i sankcioniranje slučajeva zadovoljavajuće i učinkovito i u skladu s ishodom policijskih izvida?
2. Je li dijapazon dokaza koji se koristi u postupcima zadovoljavajući osobito glede materijalnih indicijalnih dokaza?
3. Jesu li znanja državnih odvjetnika i sudaca iz područja kriminalističke znanosti, osobito traseologije zadovoljavajuća glede interpretacije materijalnih dokaza, neposredno ili putem vještačenja?
4. Nameću li državni odvjetnici i suci neke svoje modele dokazima, koji se ne mogu usuglasiti s aktualnim kriminalističkim traseološkim sadržajima?
5. Postoji li sukob dokaznih teorija kriminalističke i pravnih znanosti i kako se taj sukob odražava na rezultate rada pojedinih policijskih tijela?
6. Jesu li kaznena politika i režim pritvora primjereni težini i okolnostima svakog konkretnog slučaja?
7. Poznaju li ovlaštteni djelatnici policije dovoljno funkcioniranje pravnog sustava, pravnih normi na kojima se ono temelji? Poznaju li dovoljno način razmišljanja (mentalni sklop) državnih odvjetnika i sudaca?
8. Kako se odvija suradnja na relaciji: policija-državno odvjetništvo-sud? Kakvi su oblici suradnje, učestalost i oblici kontakata? Kakva je razmjena službenih informacija i javljaju li se tzv. neuralgične točke npr. s naslova tzv. curenja informacija i sl.? Vodi li se dovoljno briga o mogućnosti pristupa komunikacijama i zaštiti od neovlaštenog prisluškivanja, uvida i sl.?
9. Jesu li dokazi koje prihvaćaju državni odvjetnici i suci dokazno dovoljno jaki i autentični?
10. Treba li aktualizirati i poboljšati suradnju policije s medicinskim ustanovama, centrima za zbrinjavanje djece, školama, osiguravajućim društvima i sl.?
11. Postoje li kakvi problemi s pružanjem kriminalističko-tehničke i operativne pomoći državnim odvjetništvima i sudovima i je li policija previše "zatvorena" prema javnosti?
12. Javlja li se na relaciji: policija-državno odvjetništvo-sud nedostatak međusobnog povjerenja, razumijevanja i profesionalnog poštovanja?
13. Kako se na rezultativnost postupka odražava okolnost da državni odvjetnici i suci nemaju kontakt s mjestom kriminalnog događaja ili kaznenog djela?
14. Postoje li razlike između policije, državnog odvjetništva i suda glede utvrđivanja izvjesnosti u postupku? Riječ je o ocjenjivanju kvalitete činjeničnog stanja koje predstavlja pravnu osnovu za donošenje pravovaljane odluke. To ocjenjivanje mora se temeljiti na metodama eliminacije i akumulacije dokaza.
15. Postoje li razlike između policije, državnog odvjetništva i suda glede tzv. skale sumnji (opća sumnja, osnovi sumnje, sumnja, osnovana sumnja i sumnja u užem smislu koja graniči s izvjesnošću)? Sve navedene sumnje su odraz objektivne vjerojatnosti, kao mjere mogućnosti u svijesti ovlaštenih osoba navedenih tijela. Postoje li kriteriji glede kvalitete i kvantiteta sadržaja pojedinih sumnji, ili je sve prepušteno praksi i diskrecijskoj ocjeni tijela postupka?

4.1. Uloga politike obrazovanja u policiji

1. Ima li obrazovanje u policiji na svim razinama takvu matricu koja omogućava svestranu uporabu u konkretnim policijskim djelatnostima znanja i sposobnosti policijskih djelatnika?
2. Ima li obrazovanje sustavni i kontinuirani karakter uz stalno učenje i obrazovanje policijskih djelatnika?
3. Koliko su u obrazovanju zastupljene inovacijske obrazovne strategije, posebno u smislu društvene uloge policije, a ne samo kao tijela represije?
4. Jesu li dopunska obrazovanja u tijeku službovanja takva da potiču djelatnike na kreativno i stručno-profesionalno razmišljanje, a ne da od njih stvaraju "potrošače suhoparnih informacija"?
5. Koliko su u obrazovnu funkciju uključene inovativno-etičke i humanističke dimenzije, a koliko tehnicizam?
6. Obrazuje li se policajce kao potencijalne djelatnike za odnose s javnošću, jer oni najčešće kontaktiraju s javnošću, koja gradi predodžbu o policiji na temelju prvih kratkih službenih kontakata s policajcima?
7. Provodi li se adekvatno obrazovanje za djelovanje policijskih službenika u kriznim situacijama?
8. Provodi li se odgovarajuća socijalizacija kriminalista putem usvajanja vrijednosti i modela ponašanja iskusnijih kriminalista?
9. Vodi li se u procesu obrazovanja dovoljno briga o dvije podkulture u policijskim tijelima: (1) kulturi rukovoditelja i (2) kulturi operativaca?
10. Usvajaju li se novi modeli rada u policiji u skladu sa zakonima, policijskom etikom i običajima koji nisu protivni pozitivnim propisima?
11. Razvija li se profesionalna vještina pisanja zapisnika, izvješća, zabilješki i sl.?
12. Vodi li se u procesu obrazovanja dovoljno računa o tome da kriminalisti moraju dorasti standardima vlastite struke?
13. Vodi li se dovoljno računa o tome da elitni kriminalisti moraju dobiti dobro temeljno obrazovanje, da se kod njih razviju sposobnosti i sklonosti za timski rad, kao i sposobnost teorijskog i praktičnog razmišljanja itd.?
14. Shvaća li se u policiji dovoljno kako se obrazovanje policije treba preusmjeriti na poslove koji traže više znanja, a time i obrazovanja. Borba protiv suvremenog kriminaliteta traži danonoćno učenje kroz institucionalne i vaninstitucionalne oblike obrazovanja i samoobrazovanja.
15. Jesu li sadržaji nastavnih programa neadekvatni i zastarjeli? Zaboravlja se da je znanje ozbiljna roba koja je predmet razmjene u postindustrijskom svijetu.

Na kraju ovih izlaganja javljaju se još neka interesantna pitanja. Navodimo samo neka od njih:

1. Kada prestaje policijska procedura?
2. Postoje li u praksi definirani kriteriji za nepotpuno ili pogrešno utvrđeno činjenično stanje?
3. Vodi li se dovoljno briga o objektima kriminalističkih službi koje čine: (1) čovjek, koji je ujedno i subjekt sa svojim znanjima i vještinama, (2) radni proces, (3) predmet rada i (4) oblik organizacije?

4. Razlikuju li se ofanzivan i defanzivan kriminalistički rad?
5. Vodi li se dovoljno računa o funkcijskim strukturalnim istražnim modelima u procesu kriminalističkog istraživanja, unutar kriminalističke fenomenologije kao što su: (1) model situacije ostvarenja kaznenog djela, (2) model načina ostvarenja kaznenog djela, (3) model viktimizacije?
6. Vodi li se briga o legitimacijskoj funkciji "osnova sumnje"? Naime da bi taj oblik sumnje bio utemeljen i tako predstavljao osnovicu za zahvat u neko negativno statusno pravo čovjeka moraju postojati četiri minimalna uvjeta: (1) artikuliranost, (2) prethodnost, (3) specifičnost i (4) konkretnost.
7. Razlikuju li se pojmovi izvođenje dokaza i tehničko izvođenje dokaza?
8. Vodi li se dovoljno briga o informacijsko spoznajnim procesima kriminalista? To su procesi koji se odvijaju u spoznajnom sustavu koji informatičari nazivaju "G" ustavom". Strukturu tog sustava čini kazneno djelo kao objekt spoznaje i kriminalist kao subjekt spoznaje.
9. Postoji li operativna kriminalistička strategija, koja se uzdiže iznad taktičke obrade pojedinog slučaja i smjera stvaranju i primjeni operativno-taktičkih mjera sa strategijskim ciljem suzbijanja kriminaliteta kao cjelovitih kompleksa?
10. Je li operativna strategija globalna i sveobuhvatna (jer u protivnom ne postoji)? Bez navedene strategije nema planskog i ofanzivnog djelovanja policije.
11. Temelji li se otkrivanje kriminaliteta na manje-više slučajno i nesustavno prikupljenim informacijama?
12. Provodi li se kriminalističko otkrivanje kao retrospektivan proces?
13. Temelji li se rad policije na postulatima suvremenih teorija kriminalističke znanosti?
14. Koriste li se spoznaje kriminalističke fenomenologije kao putokaz u istraživanju kaznenih djela u području kriminalističke taktike i tehnike i služe li kao izravni temelj za razvrstavanje kaznenih djela i stvaranje metodičkih modela?
15. Radi li se u okviru prvog zahvata potpuno i brzo fiksiranje konkretnog potencijala informacija? Primjenjuje li se koordinirano djelovanje, jedinstveno rukovođenje, zajedničko djelovanje i stalna ocjena rezultata?
16. Zadovoljavaju li modeli operativnih predmeta?
17. Ostvaruje li se ocjena dokaza kroz sve stadije postupka, a ne samo na glavnoj raspravi?
18. Utvrđuje li se integriranost, cjelovitost, potpunost i suglasnost svih dokaza ili samo nekih?
19. Je li gnoseologijska strana kriminalističkih procedura izravno povezana s materijalnim, organizacijskim i tehničkim uvjetima?

Molimo cijenjene čitatelje da se s primjedbama i prijedlozima jave na adresu: Policijska Akademija, Strukovna udruga kriminalista, 10040 Zagreb, Avenija G. Šuška 1.